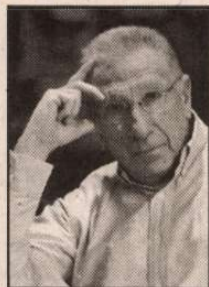

UNGVÁRI TAMÁS

MIZANTRÓP

A magyarországi diktatúra felpuhulásának egyik mostanság elhanyagolt jele volt, hogy rövid időre engedélyezték a striptease-t, amelyet immár magyarul is bátran ihatunk saját ortográfiánkkal striptiznek.

A Nagymező utcában a Moulin Rouge éjszakai tánckarához elébb délutánra szerveztek vetkőző számokat, amolyan fátyoltáncot. Alig lehetett kivárni, amíg lehull a lepel, a kebleket rejtő selyemsál. A gépzeneire amatőrök járták a táncot. A sztriptízhez, ha lehet, a nagy kebel szükségeltetik, míg egy táncszám bemutatásához előnyösebb a kicsi. A sztriptíz gyalogos hadseregét az akkor még eleven vidéki tanyákról, távoli szövetkezetekből nyerték. Tegnap még fejnő, most táncos. Tűzrőlpattant menyecskék zúdultak be a szórakoztatóiparba, s ha nem szédültek meg, nem kapták be a legyet, nem alázkodtak meg: jó dolguk volt.

Ekkor egy szovjet delegáció tekintette meg a Moulin műsorát s egy hét múltán értesítették a szórakoztatóipari vállalatok párttitkárait, hogy nincs több cici a reflektorfényben, a szocialista erkölcs nem tesz engedményeket satöbbi, satöbbi.

Édes, huszonéves parasztlányok tömegét még a diktatúrák is nehezen zsuppolták haza. Csupa Julika a Liliomból, csakhogy már az Angol parkot is átkeresztelték Vidám parkká, megszűnt a Liliputi színház, s nem voltak hintáslegények a „Lökd meg a kecskét” játék körül sem.

Az éjszakában a fellépést még fátyollal is azontúl működési engedélyhez kötötték. Ezeket a működési engedélyeket az Országos Rendezőiroda erre kijelölt bizottsága adhatta ki a jelölt vizsgáztatása után. Épeszű bizottság persze nem adhatott működési engedélyt azoknak a lányoknak, akiknek egyetlen belbecse a külsín volt. Sorra végeztek el a lányok s akadtak fenn azoknak a striciknek a hálóján, akik megneszelték a szocializmus újabb fordulatát, és számos mulatóban azt terjesztették magukról, hogy szavuk van a vizsgabizottságban.

Ez aztán országos volt a pusztulásban. Hullottak a lányok, elsőre az ígéretes csapdájába, majd a prostitúcióba. Azt annakidején közveszélyes munkakerülés címén üldözték. Az erkölcs-rendészet kegyetlenebb volt, mint a mulatók számos stricije. A lányokat, már akik nem ajánlkoztak azonnalra besúgó munkakörbe Tökölre vitték, ahonnan leborotvált fejfel kerültek vissza az utcára.

A lányok közül azok, akik valaminő csoda működési engedélyhez jutottak, máris művészeknek képzelték magukat s bejártak a hagyományos Fészek művészkлубba, a Kertész utca sarkára. Állítólag a lányok legjobbait egy titkos Madám vette pártfogásába, az apró szerepeket játszó, áldott emlékezetű Simonyi Magda. Hatalmas retiküljével s dagadt lábaival afféle monumentuma volt a pesti éjszakának. Odakünn a politika zord tele, de benn vidámság, nóta, kacagás. Királyhegyi Palika, az aprónövésű, Hollywoodot és Auschwitzot egyaránt megjárt humorista oda-odaült Magda asztalához s a lányoknak felajánlotta, hogy angolra tanítja őket. Az angol

Striptease

nyelv húsz esztendősen felért nekik egy működési engedéllyel.

A diktatúra sok okból omlott össze. Az egyik és nem lebecsülendő oka az volt, hogy kinevették. Mennyit tudhatott Kádár János a szexről? Aczél György színészeket tiltott le és száműzött vidékre, mert feljelentették őket kiskorúak állítólagos megrontásáért. A színházi főosztály minisztériumi főfelelőse egymás után rendelte be a színi direktorokat, hogy számoljanak be a társulat erkölcséről. A debreceni színigazgató, régi kommunista, a Falstaff méretű Szendrő József erre a kérdésre azt felelte: nézze elvtársam, ami az erkölcsöket illeti volta kezdeti nehézségek. De mára már mindenki megbaszarintott mindenkit, olyanak vagyunk, mint egy nagy család.

Túlzás lenne azt állítani persze, hogy a nemzet lelkét – mag hó alatt, - a kurvák és a humoristák

még ijesztőbb, ha valakit haszonszerzés reményében igaztalan vádolnak elkövetésével.

Koestler esetében a bizonyítékok az áldozatok vallomásán nyugszanak. Koestler egyébként a hamisan kicsikart vallomások specialistája volt a „Sötétség délben” című regényével. Mi ez a vád ellene, talán történelmi bosszú?

Sok vita folyt arról is, hogy vajon magyar író volt Koestler, vagy csak magyar származású. Erre azt mondom, némi iróniával, magyar lelkű. Hajdanán a városi magyar kultúra fejedelmien ledér volt, a századfordulós Szilágyi Géza erotikus verseitől Szabó Lőrinc feledhetetlen „mint lámpa ha lecsavárom, ne élj amikor nem akarom” kemény, zsarnok gondolatáig.

A veretes, páncélba öltözött tragikus nemzet-tudattal örökké vitakozott a pajzán, a humoros, a satirikus. Németh László szerint a humor nem

A magyar kulturális tradíció igencsak kettős lelkületű volt. Kolozsvári

Grandpierre Emil regényíró vetélytársát, Németh Lászlót amolyan

frigid aszszonynak ábrázolta híres nőalakjai nyomán. Durva felosztás, de

van magja: a hajdani népies ihletésből kimaradt az erotika. A csodálatos

mandarin viszont egy kuplerájban játszódik. Koestler annyit sejtett, hogy

a pajzán szó feltehetően a francia paysan, azaz paraszt szóból származott.

mentették meg azzal, hogy a nagybetűs Párt minden intelme dacára éjjel-nappal keféltek, vagy kiröhögtek azt a bizonyos Tarhonyás elvtársat, a bürokrata Szász Péter által kitalált jelképét. Tarhonyás elvtárs? Ja igen, Tarhonyás elvtárs, tudja, akinek az a forradás van a homlokán. Milyen forradás? Hát tudja, ahol kiszopták az agyvelejét.

Túlzás lenne az is, ha negyven év elnyomásából csak az az emlékem maradt volna meg, hogy egyfolytában röhögtem. **Eörsi Istvánt** majdnem agyonverték a márianosztrai börtönben ötvenhat után, mert egy idő után letörölhetetlen volt arcáról a vigyor. A nemzeti tragédiából ő vette észre elsőnek, hogy a tragikus abszurd tele van komikus elemekkel. Ha belepusztulunk is, elébb kiröhögjük a hóhérokat.

Nem gondolkodom én már kurvákról régesrégen, de a ma hazánkban is feltámadó politikai korrektség provokációra készlet. Mostanság honunkban nagy divat a szimbolikus politizálás. Kinek állítunk szobrot és hol? A világhírű Arthur Koestlernek például most azért nehéz szobrot állítani szülőhelyén, Pesten, mert állítólag hajdanán megerőszkolt két asszonyt.

Nem ismeretleneket persze, hanem olyanokat, akiket lépre csalt szellemességével, okosságával, netán világhírével. Valahogy egy ágy is mindig volt a közelben s így Arthur, hogyan s hogyan nem, leteperte őket, tán akaratauk ellenére.

Koestler több évtizede halott, az asszonyok közül is egy, míg a másik kilencvenedik évtizedében járó matróna. Aki megerőszkolásról szóló rendőrségi jelentéseket és bírósági riportokat egyáltalán olvasott, tudja, milyen nehezen bizonyítható bűncselekmény a nemi erőszak. Szörnyű, ha megesisik,

magyar tulajdonság. Karinthy Frigyes kitagadta a magyar kánonból. Feltehetően nem tudta megbocsátani Az ember tragédiája mellett Az emberke tragédiáját.

A magyar kulturális tradíció igencsak kettős lelkületű volt. Kolozsvári Grandpierre Emil regényíró vetélytársát, Németh Lászlót amolyan frigid aszszonynak ábrázolta híres nőalakjai nyomán. Durva felosztás, de van magja: a hajdani népies ihletésből kimaradt az erotika. A csodálatos mandarin viszont egy kuplerájban játszódik.

Koestler sem volt népies, legfeljebb annyit sejtett, hogy a pajzán szó feltehetően a francia paysan, azaz paraszt szóból származott.

Pest most kezdi majmolni a külföldi puritánokat. Edinburghban elrejtették Koestler szobrát az egyetemi könyvtárba. Magyarországon szobrot állítottak gróf czegei Wass Albertnek, akit gyilkossággal vádolnak a mai napig Kolozsváron, míg Koestlerről vita dül.

Buja zsidó Koestler nem érdemel szobrot. De ha ennyi bajuk van Koestlerrel, megálmodott szobra helyén egy priapikus jelkép is megteszi. Ha történetesen nem jut eszükbe, Priapost az Olümposzról lökték le a földre az istenek egyenest a nimfák közé, akik hiába dajkálták az istenfit, az istennek se gerjedt be. Amikor végre az istenek megkönyörültek rajta, nagy bunkót növesztettek neki, de olyat, hogy alig tudott mozogni tőle.

Priaposra persze kötényt adtak, amikor ligetek őrzését bízták rá. Az idegeneket azzal ijesztette el, hogy fegyverét mutatta a kötény alól.

A szobor alá odavéshetnék: Húzd el a kötényt! Sztriptíz! Arthur Koestler szülőhazája hírére öregbítette.